

KINNITATUD

ENLi üldkoosolekul

21. mai 2017

EESTI NOORTEÜHENDUSTE LIIDU PLATVORM 2017. AASTA KOHALIKE OMAVALITSUSTE VALIMISTEKS

Käesolev dokument on Eesti Noorteühenduste Liidu (ENL) platvorm 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimisteks.

Platvorm on välja töötatud koostöös noorteorganisatsioonide ning noorte osaluskogudega. Dokument on jagatud neljaks osaks (noorte osalus ja noorsootöö; tööhõive ja haridus; noorte tervis; elukeskkond), käsitledes iga valdkonna peamiseid murekohti ning pakkudes välja võimalikud lahendused ja ettepanekud.

NOORTE OSALUS JA NOORSOOTÖÖ

Peamiste probleemidena noorte osaluse ja noorsootöö valdkonnas näeme vähest teadlikkust noortepoliitikast ja noorte kaasamisest, sh noorte vähest sisulist kaasatust noorsootöö korraldamisesse ning otsustusprotsessidesse. Samuti on noorsootöö kättesaadavus ja kvaliteet piirkonniti liialt varieeruv. Erilist tähelepanu tuleb pöörata käimasoleva haldusreformi ajal sellele, et noorte osalusvõimalused noorsootöös ei kannataks.

Noorte omaalgatuse ja noorsootöös ning huvihariduses osalemise eelduseks on info olemasolu, kuid sageli see puudub või ei oska noored vajaliku informatsioonini jõuda. Samuti tunnevad noored, et neid ei tunnustata piisavalt, mis omakorda pärsib motivatsiooni omaalgatustes ning huvitegevuses osaleda.

Ettepanekud ja lahendused:

- Panustada osaluskogudesse ja suurendada noorte osalemisvõimalusi neid puudutavate otsuste kujundamisel. Selleks, et noorest saaks aktiivne kodanik, peab tal olema juba varases eas võimalus enda elu puudutavaid otsuseid sobivas vormis mõjutada ning saada sellest tulemuslikke osaluskogemusi.
- Edendada koolidemokraatiat ja õpilaste osalemisvõimalusi neid puudutavate otsuste kujundamisel.
- Suurendada osaluskogude ja noorte kaasamise alast teadlikkust ja võimekust kohaliku tasandi otsustajatel, noortega töötavatel spetsialistidel ja noortejuhtidel.
- Tagada igas kohalikus omavalitsuses vastutava ametniku olemasolu, kelle tööülesandeks on toetada osaluskogude tegevust ja kontrollida nende tegevuse eesmärgipärasust.
- Suurendada osaluskogude rolli noorsootöö korraldamisel kohalikes omavalitsustes ning kaasata noorte esindajaid volikogu komisjonide töösse. Osaluskogude tegevus annab noorele võimaluse olla sisuliselt kaasatud otsustusprotsessidesse ning kujundada kodukoha poliitikat.
- Suurendada mitteformaalse ja formaalse hariduse lõimimist läbi ühisprojektide ja info levitamise.

- Arendada välja kõigi osapoolte (kool, noortekeskus, omavalitsus ja selle allasutused, noorteühendused jt) koostöös terviklik noorteinfo levitamise plaan.
- Toetada omavalitsusliitude poolt kohalike omavalitsuspiiride üleseid noorteühinguid ja nende projekte.
- Lisada noorte omaalgatuse soodustamine kohalike omavalitsuste arengukavadesse ning seeläbi ka regulaarselt rahastada noorte omaalgatusi enda kohalikus omavalitsuses.

TÖÖHÕIVE JA HARIDUS

Tänastel noortel tuleb rohkem vaeva näha tööturule sisenemisega, kus nende kahjuks räägib vähene töökogemus ning sageli ka ebapiisav haridus. Osalt on noored hädas puuduliku karjääriinfo levikuga - kas on vajaka jäänud karjäärinõustaja toest või ei ole noor osanud vajalikku infot leida ja olemasolevaid programme ära kasutada. Teisalt on ühiskonnas lõhe formaalhariduse ning reaalse tööturu vajaduste vahel ehk noorte poolt omandatud haridus ei ole vastavuses tööandjate poolt otsitavaga. See aspekt kajastub ka tööandjate väheses motivatsioonis noori palgata.

Noored tunnevad puudust ettevõtlus- ja karjääriõppest, sh on olulised ettevõtluse teoreetiline ja praktiline õpe ning ettevõtjate kogemuse jagamine noortele.

Ettepanekud ja lahendused:

- Suurendada noorsootöösutuste, koolide ja ettevõtete koostööd noorte tööturule sisenemiseks ja seal püsimiseks vajalike sotsiaalsete oskuste arendamisel ning pakkuda koostöös vaba- ja valikaineid.
- Pakkuda praegusest enam suvel töötamise ja praktika võimalusi, laiendada õpilasmalevate programmi ning julgustada noori neid kasutama.
- Tagada karjääriõpe ja -nõustamine kõigile noortele.
- Jätkata ning võimalusel suurendada koolilõuna rahastamist põhi- ning gümnaasiumiastme õpilastele.
- Toetada vähekindlustatud noorte iseseisva elu alustamist omavalitsuste poolt luues selleks vajalik tugisüsteem.
- Arvestada transpordivahendite graafikute koostamisel noorte vajadustega.
- Tagada kohaliku tasandi vastutavate ametnike, koolide, osaluskoegade ja noorsootöösutuste koostöö tegelemaks NEET-noortega.

NOORTE TERVIS

Noorte arv, kes on kokku puutunud mõnuainetega, on suur ning alkohol on noortele liialt kättesaadav. Samuti on suurenenud vaimse tervise probleemide levik noorte seas: noored on enam kogenud depressiivseid episoodide, uinumiskraskusi ja üleväsimust. Oluliseks teguriks on noorte vaimse tervise halvenemise juures ka koolides leviv kiusamine. Lisaks vaimsele tervisele on oluline pöörata tähelepanu ka füüsilisele tervisele ning noorte aktiivsusele laiemalt.

Noorte tervise kaitsmiseks peab kohalik omavalitsus rohkem panustama narkomaania, alkoholismi, koolivägivalla jmt ennetustöösse.

Ettepanekud ja lahendused:

- Töötada välja ennetusprogrammid narkootiliste ja psühhotroopsete ainete, alkoholi ning tubakatoode tarbimise vastaseks varajaseks ennetustööks.
- Tagada igale noorele võimalus saada kergesti kättesaadavat, anonüümset, neutraalset ja koolist sõltumatut psühholoogilist nõustamist, mis vastaks tema erinevates eluetappides esile

kerkivatele probleemidele.

- Arendada ja säilitada olemasolevaid sportimiseks mõeldud rajatisi ning soodustada ligipääsu spordiringidele võimalikult kodukoha lähedal.
- Tagada noortele mitmekesine, tervislik, maitsev ja eridieeti võimaldav koolitoit.
- Pakkuda rohkem positiivseid vabaajategevusi (nt huvi- ja spordiringid) ning tagada nende kättesaadavus (sh propageerida noorteorganisatsioonide ja –keskuste tööd) ennetamiseks mõnuainete tarbimist noorte seas.
- Toetada koolikiusamist vähendavaid programme. Kiusamise põhjused tuleb välja selgitada ja ära lahendada. Samuti tuleb tõsta lastevanemate ja õpetajate teadlikkust koolikiusamisest.

ELUKESKKOND

Noorte aktiivset osalemist noorsootöös ja huvitegevuses takistab ka ümbritsev elukeskkond (nt puudulik transpordisüsteem, mis ei arvesta reaalse vajadustega või vähene tänavavalgustus, mistõttu ei ole väljas liikumine pimedal ajal ohutu).

Paljudes omavalitsustes on erivajadustega noortele ligipääs ühiskasutatavatele avalikele ruumidele (sh haridusasutused, huvikoolid, noortekeskused jmt) raskendatud.

Ettepanekud ja lahendused:

- Korrastada noorte vajadustest lähtuvalt transpordivahendite graafikuid ja marsruute ning kavandada koostööd naaberomavalitsustega optimaalsete lahenduste väljatöötamiseks.
- Luua taristu, mis tagab kõigile noortele võrdsed võimalused ja ligipääsu tegelemaks nende soovidele vastavate vabaajategevustega.
- Toetada igakülgset noorte omaalgatusi, mis aitavad paremaks muuta elukeskkonda.
- Tagada noortele võimalus veeta vaba aega avalikus linnaruumis ning arvestada selle planeerimisel ja arendamisel noorte vajaduste ning ootustega.